



Participatieraad Haarlem

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van Haarlem

Datum 8 december 2022
Ons kenmerk 2022/04
Contactpersoon Ingrid van Tienhoven
Telefoonnummer 06-28520648
E-mail ivtienhoven@haarlem.nl
Kopie Dilshad Jabar en Wieger Stoel
Onderwerp Ongevraagd advies "Haarlem een toegankelijke stad."

Geacht college,

Historie

De gemeente Haarlem heeft in 2018 de ambitie uitgesproken om in 2030 een toegankelijke stad te zijn. Daarvoor heeft zij een actieprogramma geschreven: "Haarlem een toegankelijke stad". Duidelijk is dat er in 2018 een voortvarende start gemaakt is met goede voornemens en concrete plannen, die in 2030 gerealiseerd zouden moeten zijn. Het actieprogramma liep af in 2021.

De Participatieraad heeft op 2 november 2020 een ongevraagd advies uitgebracht waarin o.a. gepleit werd voor structurele aanstelling van een 'ambtelijk coördinator toegankelijkheid' voor 30 uur/week en op- en inrichting van een platform, dat zich richt op fysieke, mentale en sociale toegankelijkheid met ondersteuning van een professionele kracht voor 24 uur/week. Ook werd geadviseerd om het 'Actieplan Toegankelijkheid Haarlem' om te buigen naar een 'Integraal Toegankelijkheidsbeleid'.

B&W hebben in hun brief van 15 december 2020 positief gereageerd op het advies. Zij onderschreven dat het thema structurele aandacht vergt en dat de inbreng van ervaringsdeskundigen nog onvoldoende gewaarborgd was. Ambtelijke ondersteuning zou er komen en in de kadernota 2022 zou gekeken worden naar een structureel budget.

Aanleiding voor dit advies

De Participatieraad heeft besloten nogmaals aan dit thema aandacht te besteden en een ongevraagd advies uit te brengen vanwege:

- signalen die we de afgelopen tijd hebben opgevangen;
- de discussie in de Commissie Samenleving van 29 september 2022, waarin kritische kanttekeningen gemaakt werden over "Haarlem een toegankelijke stad" (zowel door gemeenteraadsleden als door een ervaringsdeskundige).

De kritische kanttekeningen van de Commissie Samenleving sporen met signalen die wij hebben ontvangen. We hebben zelf ook onderzoek gedaan en contact gezocht met het Platform Toegankelijkheid, cliëntenorganisaties en andere inwoners van Haarlem om hun oordeel te horen over de uitvoering van de plannen van de gemeente. Het beeld dat daaruit naar voren kwam gaf ons reden om in actie te komen.



Ons beeld van de situatie

Op basis van de tussenrapportage van de gemeente in 2020¹ en de gesprekken die we de afgelopen tijd hebben gevoerd is ons beeld dat de gemeente achter loopt op de uitvoering van haar plannen rond “Haarlem een toegankelijke stad”. In dit advies beperken we ons tot een aantal aspecten zoals de openbare ruimte, de website, taaltoegankelijkheid en het ouderenvervoer. Daar hebben we de meeste informatie over ontvangen. We realiseren ons dat toegankelijkheid een breder thema is, maar wij hebben onvoldoende zicht op alle facetten.

Wat betreft de toegankelijkheid van de openbare ruimte zijn er nogal wat belemmeringen. Bijgevoegd is een lijst van knelpunten. De meeste daarvan kan iedereen tijdens een stadswandeling met eigen ogen aanschouwen. Zowel bij de ontwikkeling van nieuwe activiteiten als bij de handhaving van regels lijkt fysieke toegankelijkheid niet altijd als een prioriteit te worden gezien. Samengevat ontbreekt de scherpste en handhaving.

Er is ook gewerkt aan een verbetering van de gemeentelijke website. Wij krijgen signalen dat mensen met een visuele beperking de nieuwe website echter niet in alle opzichten een verbetering vinden, maar juist een achteruitgang (zie ook in de lijst met knelpunten). Daarbij gaat het om allerlei praktische onhandigheden.

Wat ook opvallend is aan de website is dat sommige teksten over voorzieningen wel zijn vertaald in het Oekraïens, maar niet in andere talen. Dit zet die geen andere taal beheersen dan het Nederlands of Oekraïens op een achterstand.

Door chauffeursproblemen van de Regiorijder krijgt het leerlingenvervoer prioriteit. Maar de groep (dementerende) ouderen die gebruik moeten maken van deze vorm van vervoer zijn daar de dupe van. Voor hen is dus sprake van verminderde toegankelijkheid.

Wij hebben al met al de indruk dat de aandacht voor het thema “Haarlem een Toegankelijke stad” is verslapt en dat veel ambities onvoldoende uit de verf lijken te komen. Met aandacht bedoelen we dan niet alleen het ontwikkelen van beleid, maar ook zorgen voor een goede uitvoering, toezicht op de uitvoering en het blijven volgen hoe de plannen in de praktijk uitpakken.

Dat lijkt ook zijn weerslag te vinden in de ambtelijke capaciteit die beschikbaar is voor dit thema. Deze is veel minder dan indertijd werd beoogd. Er is nu slechts vier uur beschikbaar per week - verdeeld over 2 ambtenaren - voor de coördinatie van het thema “Haarlem een toegankelijke stad”. Naar onze mening is dat veel te weinig.

Ook constateren wij dat destijds is gestart met 11 ambassadeurs. Deze 11 ambassadeurs hadden bijna allen een andere beperking. Inmiddels zijn er nog maar 7 ambassadeurs over, die veelal eenzelfde beperking hebben, waardoor zij geen goede afspiegeling kunnen zijn van alle mensen die een beperking hebben en in Haarlem wonen. De ambassadeurs zijn opgegaan in het Platform Toegankelijkheid. Het platform had een onafhankelijke positie moeten hebben, maar de vergaderingen – men komt 1 keer in de 2 maanden bijeen –

¹ Saskia Augustin uit 2020, tussenrapportage “Haarlem een toegankelijke stad”



Participatieraad Haarlem

worden door de gemeente uitgeschreven en gaan vooral over door de gemeente geagendeerde bespreekpunten.

Onze adviezen

Op basis van het bovenbeschreven beeld komt de Participatieraad tot de volgende adviezen voor het College van B&W en de gemeenteraad:

1. Zorg voor substantieel meer centrale ambtelijke aandacht en menskracht. Stel voor een aantal jaren een coördinator aan met ervaring op dit gebied en zorg dat deze daar voldoende tijd voor heeft. Naar onze inschatting is daarvoor zeker 32 uur per week nodig. Deze kan dan ondersteuning bieden aan het Platform en binnen de ambtelijke organisatie een aanjaagrol vervullen. Ook kan deze de samenhang tussen afdelingen bevorderen en ervoor zorgen dat er op een duurzame manier blijvende aandacht is voor toegankelijkheid.
2. Wij hebben begrepen dat door wethouder de Raadt inmiddels is toegezegd dat in het voorjaar van 2023 een evaluatie van de stand van zaken "Haarlem een toegankelijke stad" zal plaatsvinden. Wij juichen dit van harte toe en adviseren om dan opnieuw alle aspecten te bekijken zoals ook in 2020 is gedaan. We zouden ook graag een kopie van dit rapport ontvangen.
3. Zorg ervoor dat elke gemeentelijke afdeling structureel werk maakt van toegankelijkheid voor elke inwoner van Haarlem op welk terrein dan ook (visueel, auditief, fysiek etc.) Dit kan bijvoorbeeld doordat elke afdeling een checklist opstelt van punten waaraan met oog op de toegankelijkheid aandacht moet worden besteed. Het belang van toegankelijkheid moet tussen de oren komen te zitten van elke ambtenaar. Deze maatregel staat ook beschreven in de gemeentelijke tussenrapportage van 2020.
4. Zorg ervoor dat er toezicht is op de uitvoering in de praktijk en naleving van beleid.
5. Ga in gesprek met mensen met een visuele handicap die problemen ervaren met de huidige gemeentelijke website en pas daarop de website indien nodig aan.
6. Zorg ervoor dat ook grote andere groepen (niet-Oekraïense) nieuwkomers belangrijke informatie meertalig tot zich kunnen nemen (o.a. Arabisch, Turks, Eritrees, Engels en Frans). Dan gaat het met name over informatie over een uitkering, werk, meldingsplicht, schoolsysteem, zorgverzekering etc. Het huidige beleid waarin men wordt geacht in te burgeren en de taal te leren is niet effectief. De genoemde informatie heeft men het hardst nodig in de eerste paar maanden na de vestiging in Haarlem. Bijna niemand slaagt erin om binnen enkele maanden het Nederlands voldoende te beheersen om de regels en voorwaarden rond deze belangrijke voorzieningen te begrijpen.
7. Zorg voor voldoende capaciteit bij het Regiovervoer zodat ook ouderen weer voldoende worden bediend.



Participatieraad Haarlem

8. Leer van gemeenten waar het goed is geregeld. We zouden in dit verband willen wijzen op de gemeente Zwolle. Het "Platform Toegankelijkheid" van Haarlem heeft een werkbezoek gebracht aan Zwolle en is erg enthousiast over de manier waarop deze stad toegankelijk is gemaakt voor - en in samenspraak met - haar inwoners.

We hopen dat onze adviezen ter harte genomen worden en het u helpt om "Haarlem een toegankelijke stad" uiterlijk 2030 duurzaam te realiseren.

Met vriendelijke groet,

Alex de Groot
Voorzitter Participatieraad



Bijlage *Knelpunten die inwoners van Haarlem ervaren rond het thema “toegankelijkheid”*

Fysieke toegankelijkheid openbare ruimte

1. Winkels, horeca, bibliotheken, vervoer en sportkantines zijn vaak nog steeds niet goed toegankelijk voor inwoners met een beperking. De Participatieraad is op de hoogte van de planning die openbare gebouwen toegankelijk moet maken voor alle inwoners van Haarlem – zoals opgenomen in de informatienota van wethouder E.de Raadt - maar kan het niet ambitieuzer en dwingender?
2. Geparkeerde auto's bij stoepverlagingen die bestemd zijn voor de doorgang voor mensen met een rollator, rolstoel, scootmobiel en kinderwagens
3. Foutgeparkeerde auto's en klusbussen hetgeen gedoogd wordt door Handhaving (bijv. veel in de Leidsebuurt). Niet alleen lastig voor mensen die zich daar een weg moeten zien te vinden, maar ook voor hulpdiensten
4. Hinderlijk geparkeerde huurscooters en auto's op stoepen
5. Hinderlijk en slordig geplaatste fietsen bij winkels, supermarkten, enz. Volgens de Participatieraad zijn er voldoende officiële fietsenstallingen waar in de binnenstad niet voor betaald hoeft te worden; we zien dit dus vooral als een probleem van onduidelijke verwijzingen naar de fietsenstalling en gebrek aan handhaving.
6. Er zijn geregeld geveltuintjes die de doorgang hinderen.
7. Overhangende takken die slechtzienden in het gezicht zwiepen.
8. Geen handhaving op veel te breed gegroeide heggen en ander groen
9. (Tijdelijke) Verkeersborden die op hoofdhoogte worden geplaatst
10. Door Spaarnelanden slordig teruggeplaatste lege afvalcontainers
11. Bouwsteigers zonder mogelijkheid tot 'onder doorlopen', waardoor je gedwongen wordt om je op het fietspad of de rijbaan te begeven
12. De invalidenparkeerplaatsen bij de Schouwburg zijn gehalveerd omdat er fietsenrekken geplaatst zijn. Het gevolg hiervan is dat je het portier aan de trottoirkant nauwelijks of niet open kan doen vanwege de gestalde fietsen (de fietsen die gestald worden zijn veelal niet van bezoekers aan de Schouwburg maar o.a. vanwege de bushalte).

Website

13. De vernieuwde website is voor inwoners met een visuele en auditieve beperking niet meer goed te gebruiken. Dit zijn de signalen die we ontvingen: de teksten zijn een achteruitgang in vergelijking met de “oude” website. Veel teksten zijn niet op B1 niveau geschreven; de teksten kunnen niet voorgelezen worden; De teksten kunnen niet scherp gesteld worden door zwart of wit in te stellen; de zoekfunctie is heel onhandig.